

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI VEGYESTARTALMU HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona.
Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő

DR. GAAL ENDRE.

Megjelenik minden vasárnap

Kéziratok nem adatnak vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Dr. Gaal Endre lakásán (Pototzky-ház, Csikszereida), hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési díjak stb. küldendők. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Egymás között.

A Rákóczi-féle hazafias törekvések dicstelen elnyomásával kezdett kifejlődni az a féltékenység, mely a vármegyei életben egy századig korrum-pált. Ennek a féltékenységnek megteremtője volt a selejtes labanc elemnek uralomra jutása, mely részint saját kezdeményezéséből, de leginkább gyáva csuszamászásból felsőbb rendekre mindent felhasználó, hogy végre zaklassa, sértse azokat az embereket, kiknek szíve amugyis vérzett a haza és a szabadság elnyomása miatt. Feljegyzéseink vannak, hogy azok a gyászmagyarok, kiket azóta állandóan labanc névvel büntetett a közgyűlés, hivatalos minőségük kitüntetésére kék, zöld, veres, sőt sárga köpenyt is hordottak s alatta szabályt zörgettek; és ha azok viselkedése, kik a szabadság harcokban részt vettek, bármi okból nem tetszett, szabadon és büntetlenül bántalmazhatták. Hogy aztán ez a garázda viselkedés a nézetek ellentétességét bizony ki nem egyenlítette, elképzelhető. Sőt példát találhatunk arra is, hogy az ellenszenv kölesönösen oly gunyos szavakban nyilvánult a tanácsstermekben, hogy a tetlegességet csak az elnök jókor alkalmazott tapintata akadályozta meg. Ennek aztán szükség-szerű következménye volt az a visszahatás, mely lassankint a meggyőződésekben és tényekben is oda erősödött, hogy 1790/91-ben a labanc-párt teljesen elnyomatott s hosszas vergődés után is a küzdterről leszorított.

Am a székely itt is kimutatta nagylelkűségét, feledett. A testvéries ér-

zés több volt nála a politikai ellenségeskedésnél. A szomorú emlékek lassankint elmosódtak s midőn 1825-ben a szabad gondolkodás egy zászló alá kezdte összehívni a hazafiakat, alig volt egy-két duzzogó egyén, kik még farkasszemet néztek, de azok is lassankint sorakoztak úgy, hogy az 1848-iki nagy eszmék ismét egy táborban találtak vármegyénk hazafias vezéreleleit.

Ez az egyetértés oly szilárd alapra volt fektetve, hogy sem az ostrom-állapot, sem az önkényuralom, sem pedig a 60-as évek enyhébb abszolutizmusa nem volt képes azt megbontani és Szabó Ádám minden fufangja, Fogarassy minden mesterkedése eltörpült a hazafiság és az alkotmányos érzés nagysága előtt úgy, hogy 1867 a vármegye összes intel-lektuális elemeit együtt találta. A papság és a polgáriak együttes tá-bora ismét feledett, hazafias elkese-redésében mindenkinek megbocsátott s azon igyekezett, hogy a 19 év keserveit még az emlékezetből is törölje.

Ily nemes lelkesedésben, ily hazafias elhatározásban találta Bocskor Mihály és Nagy Lajos a vármegyét az 1867-iki július 22-én tartott tör-téneti nevezetességű törvényhatósági nagygyűlésen, ahol Geczó János, Pus-kás Ferenc, Györfy Péter, Antalffy Károly, Madár Imre vitték a főszerepet és a kik még élnek bizony-ságot tehetnek, hogy a somlyói székház nagytermében örömkönnnyek között ölelkezett össze egymással a hazafiak tábora, mi alatt az elnök kénytelen volt a tanácskozást felfüg-gesztetni addig amíg a lelkesedés

miatt felzúgult kedélyek lecsillapul-hattak.

Ez az egyetértés őszinte volt; tá-vól állott attól a képmutatás. Minden számba vehető ember első kötelessé-gének ismerte a nyílt egyenes ut kö-vetését s ha volt itt-ott magán ter-mészettü megjegyzés, azt röktön ki-egyenlített a becsületes felvilágosítás. Az alakoskodás, a komiszkodó hiesz-telés és a piszkos gyanúsítás szégyen-nek tartatott.

Fájdalom ezek a derült nyári na-pok lassankint hűvösödni, homályo-sodni kezdtek. A sértett érdekeket felkeresték azok az existenciák, kik egy vagy más okból, bizonyára nem önzetlen tények miatt, hazulról kiszo-rultak, de az akkor mesés hírű or-szágházba mégis bejutni kívántak. Az alkotmányos életnek ezek a stréher intrikusai saját személyük előtérbe jutásáért minden tisztességtelen utat bejártak. Költött állításokkal, elferdí-tett tények nyilvánosságra hozásával először a jellemet támadták meg, azután az egyént rondították be s miután azoknak a piszkos kirohaná-soknak látszólagos alapja mindig a szeplőtlen hazafiság volt, hogy ne hittünk volna a hipokritáknak ha sa-ját testvéreink berondításáról volt szó, hogy ne hittünk volna a hipokritá-uknak, ha idegen ismeretlen portentu-mok mondták azt? mert nekünk a kapaszkodó szemtelenség minden idő-ben imponált.

Igy történt meg aztán, hogy a test-vérieség szilárd köteléke egyre la-zult, egyre oldódott s nem kellett sok, hogy a faji és társadalmi fokozat fel-vetésével teljesen szétszakadjon. A hiba nem bennünk van, de az bennünk

van, hogy az ámitók hazudozásait el-hisszük.

Most ha találkozunk, hidegen kö-szönünk egymásnak, szemébe is né-zünk egymásnak s ha két lépést to-vább mentünk, vagy lenevetjük, vagy lekiesinyeljük egymást, mert immár nem férünk abban a meleg szobában, melyet eddig a barátság és testvé-riesség tüze hevített.

A kurucból Labanc lesz míg ez le nem gyűri az, de feledni mégis feledünk.

Ilyen ami életünk egymás között.

Három cikk.

Vármegyei tisztviselők fizetésrendezése.

C) A gyakorlati közigazgatási szakvizsga.

A tapasztalás bizonyítja azt, hogy az elméleti képzettség bármilyen első-rangu is legyen nem teszi az embert még jó tisztviselővé. A gyakorlat az, ami az elméleti vizsga anyagát for-mába öltözteti, a gyakorlat az, ami a tudást kifejeztesíti. Eppen ezért mindenféle hivatalban szükség van arra, hogy a tisztviselő, mielőtt magasabb és szélesebb munkakört kapna, gya-korlati képesítést is nyerjen. Tiszse-resen inkább áll ez az igazság a kö-zigazgatásnál. A közigazgatás termé-szete, a sok közigazgatási autonomi-kus testületek különfelesége, maguk-nak a közigazgatási törvényeknek, de különösen az idevágó rendeleteknek óriási tömkelege olyan anyagot képez, amelyet semmiféle iskolai vizsga tár-gyául nem vesz fel, de amelyet éppen óriási mennyiségűnél fogva fel sem is vehet. Ha tehát van szükség vala-

A „SZÉKELYSÉG” TÁRCÁJA.

F á t u m.

Hiába igyekezett, hiába törekedett Gábor, a szorgalmas, becsületes Kovács Gábor, csak nem akart sikerülni semmisen, amihez hozzáfogott. Pedig szinte emberfeletti volt erőlködése, amelylyel a szerencsét kergette, de egy volt, hogy az menekült előtte.

Az újain nem tudta volna elszámolni azt a sok vállalatot, melyet ő a siker remé-nyében megindított, de mindenkor akadt egy vagy más körülmény, ami az ő biztos számításait halomra döntötte s a fényes reményekkel megindult vállalkozást a sikertől elütötte.

S nem is az ambíció serkentette csupán Kovács Gábor urat, mert jómaga egy-szerű, elégedett ember volt, hanem az ide-áljának, a szívében évek óta őrzött eszmény-képének akart puha meleg fészket teremteni, azt akarta olyan pompával körülvenni, mint egy királynőt.

Pedig Varga Ilonkát odaadták volna szü-lői így is Kovácsnak, mert látták, hogy szor-galmas törekvő ember s ha egy kicsit a nagyravágás el is kapatta fejét, de mint nős ember ez a kis hibája is engedett volna.

Kovács azonban nem kérte meg Ilonka kezét. Ugy odaszokott már Vargáékhoz, hogy a pokol minden kinja ott égett kebelében, ha egy nap véletlenül úgy esett, hogy Ilon-kát nem láthatta. Szinte félelmetes volt az a nagy szerelem, mely Kovács szívében lángolt. Mindent, mindent elperzsélni látszott s mégis... Kovács tartózkodó volt, olyan mértékben, mely szinte egy kiérdemesült tábornoknak is érdemül szolgált volna.

Ha egy egy eljött mondasával célzott is néha Ilonka előtt azokra az érzelmekre, a melyeket irányában táplál, de komolyan, úgy ahogy azt a regényekben Ilonka olvasni szokta, még nem vallott szerelmet előtte.

De azért Vargáék nyugodtak voltak. Ők látták azt, hogy Kovács lelkében milyen forrongás dúl s nem akarták siettetni azt, a minek előjövetele teljesen biztosítva volt.

Az évek multak s az állapotokban semmi változás nem történt.

Kovács járt Vargáékhoz s Vargáék szí-vesen vették a látogatásokat. Még mindig nem türelmetlenkedtek, hiszen Ilonka még fiatal volt, férjhez menetel nem sűrűs.

Az egész városban már úgy beszéltek Kovács és Ilonkáról, mint akik egész bizo-nyossággal egymásé lesznek. S az így össze-boronáltakat már úgy is tekintették, mint jegyes pártokat.

Kovács Gábor unt belé hamarabb a do-logba. Belátta, hogy így még sem marad-hat. Elvégre, ha még úgy is szereti Ilonkát, bizonytalanra nem kötheti le magát. A leány egyike volt a város legszebb hajadonainak, ki után minden egyes férfi megfor-dult, ha az utcára kilépett. Istennői termete, gyönyörű két szeme, fejedelmi testtartása és járása, kitűnt minden más leány közül s nem egy férfinak okozott álmatlan éjszakákat, ha véletlenül szikrázó tekintete amazba kap-szolódott.

Kovács, Ilonka tudta, hogy szép. Tudta, hogy mindama előnyöknek birtokában van, melyekkel a férfiakat meghódítani lehet s e tudatában fölünyesen is bánt az erősebb nemmel. Műveltsége karöltve járt szépségé-vel. A kis városból szinte kirítt intelligenciája.

Kovács Gábor nagyra határozta el magát

Miután látta, hogy e hazában teltségeit nem tudja kellőképpen érvényesíteni, elhatá-rozta, hogy kivándorol. Az új hazáról annyit hallott, oly sok meséket, szépet, káprázatos, hogy elegendő erőt érzett magában arra, hogy megpróbálja azt a szerencsét, ahol az még utólérhető.

Nem tudta elképzelni, hogy azt a fej-deelmi nőt, akit imádott s kinek eselleg rokon-szenvét a jelenből itélve, szintén megszerezte, hogy azt egy kétszobás polgári lakásban, az elvirulásnak, az unalomnak kitegye. Más-képen, egészen másképen gondolta el azt magának.

Gyönyörű este volt. Kovács Gábornak utolsó estéje. Vargáék meglepetéssel hall-gatták Kovács hirtelen ideáját. Igyekeztek őt mindenképpen lebeszélni arról, hogy itt hagyja őket.

Ekkor először, beszélt Kovács szerelem-ről. Feltárta szíve legelrejtettebb zugát is elöltük s ott Ilonka előtt mondotta meg, hogy évek óta hordja szívében a szerelem édes, gyilkoló tövisét s hogy most sem mondta volna meg, de a válás utolsó per-cében, nem akart előttük olyannak feltűnni, aki évekig élvezte vendégszerettségüket, anél-kül, hogy szíve vonzotta volna hozzájuk. Megmondta, hogy miért nem akarja Ilonkát ebben a helyzetben feleségül s elmondta azt is hogy minő tervei vannak az új hazára nézve.

Három esztendő telt. Ezalatt szerinte bizonyos, hogy vagyonra tesz szert s akkor eljő Ilonkáért, hogy méltó keretet nyújtson neki, úgy ahogy azt megérdemli.

Vargáék könnyes szemekkel bucsuztak Kovácsról s Ilonka, ki eddig tartózkodó, hideg magaviseletével egy percre sem árulta

el, hogy mi dul belsejében, a válás percei-ben elvesztette önuralmát s zokogva borult Kovács hatalmas keblére.

Kovács Gábor a diadalmas gladiátor ere-jét érezte magában, ettől az öleléstől s szí-vében megnyugtatta, boldogan indult kalán-dos útjára. abban a biztos tudatban, hogy győzni fog, kerüljön bármi be is a győzelem.

Elcinte, hosszu áradozó levelek érkeztek Vargáékhoz, az új hazából. Mindig más és más vidékről. Később a levelek levelezőla-pokkal helyettesítődtek. Majd azok is el-maradtak.

Az évek multak s Vargáék már szinte el is felejtették Kovácsot, kiről, ha néha, néha szó esett, mint valami fantazmageriád Den Quettről beszéltek, ki szelímséggel küzd, hogy lehetetlen célját, a gazdagságot elérje.

Időközben más udvarló fogadta el Kovács Gábor helyét Ilonka oldala mellett. Ha nem is volt a várua várt herceg, de mindenesetre azok közül a fiatal emberek közül, kinek udvarlását a város vagyonos leányai is szí-vesen vették volna.

S Vargáék nem adhattak Ilonkával hozomá-nyt. A sors mostohasága megtagadta tö-lük azt a szerencsét, hogy leányuk jöven-dőjét az ő vagyonukkal, is biztosítsák s így Ilonkának igent kellett modani, mikor Szap-panos Béla, megyei tisztviselő kezét kérte.

Az esküvőt is hamarosan megtartották. S Ilonka, mint boldog fiatal asszony költözött szerény lakásába, amit Kovács Gábor méltatlannak hitt, az ő isteni szépségéhez.

Pedig Kovács Gábor nem halt meg. Nem is feledkezett meg Vargáékról. Csak éppen a gazdagság utáni küzdelem olyan vidékre

melyes pályán arra, hogy kellő gyakorlati képességgel bíró egyének töltsék be a munkaköröket, úgy bizonyára a közigazgatásnál első sorban van.

De a közigazgatási állások betöltésére — véleményem szerint — a tudáson kívül egy bizonyos rátermettség is szükséges. Bizonyos modor, erély, férfasság, amit könyvből megtanulni nem lehet, amire csak az élet, a szolgálat taníthat meg, ha az velünk nem született.

A törvénytervezet tehát amely a gyakorlati közigazgatási szakvizsgát megteremteni akarja feltétlenül helyes.

A tervezet, amely előre az Issekutz-féle fizetésrendezési javaslattal össze volt kapcsolva, de amelyet a tisztviselői értekezlet kikapcsolt, külön törvényben akarja a gyakorlati szakvizsgát megteremteni s kimondja, hogy a törvény hatályba lépte után számított két év leteltével vármegyében alispáni, főjegyzői, másodfőjegyzői, aljegyzői, árvászeki elnöki, ülnöki, főszolgabírói, szolgabírói, városi törvényhatóságoknál polgármesteri, tanácsnoki és reudórkapitányi, miniszteriumokban az igazságügyit és kereskedelmi kivéve a fogalmazói és ezen felül bezárólag a miniszteri tanácsosi állásokig csakis olyan tisztviselőket választathatnak meg, avagy nevezethetnek ki, akik a *gyakorlati közigazgatási szakvizsga letételét igazolják*. Arra pedig, hogy valaki erre a vizsgára bocsátható legyen a megfelelő elméleti képesítésen kívül *két évi gyakorlati szolgálati idő kívánatik meg*, amely nem lehet más, mint vagy a miniszteri, vagy vármegyei, vagy városi törvényhatósági fogalmazási szakban eltöltött gyakorlat.

A javaslatnak ez a rendelkezése messze kihat, erős reformot fog megteremteni. Eltekintve attól, hogy a gyakorlati vizsga letételével feltétlenül erősödni fog a közigazgatási tisztviselők képesítése, eltekintve attól, hogy több lesz a tudás és gyakorlat, megerősödni a vármegyei tisztviselők szolgálati viszonya. — Ki lesz zárva ezután az a helytelen eshetőség, hogy idegen brancsban szolgáló tisztviselők, mint bíróságiak avagy ügyvédek, közigazgatási állásokra pályázhassanak, s a bennlévő közigazgatási tisztviselők szolgálati érdekeit veszélyeztetve, a törvényhatóságnak esetleges

hangulatát kihasználva, velük állásokért harcolhassanak. — Mert ezután közigazgatási állásra csak az pályázhatik, akinek két évi gyakorlata lesz. Arról pedig egészen nyugodtak lehetünk, hogy sem egy bíró, sem egy ügyvéd nem fog két évig közigazgatásnál szolgálni csupán azért, hogy valaha alispáni, főjegyzői, árvászeki elnöki, vagy más állásra pályázhasson.

A tisztviselők, meglévén védelmezve a kívülről történhető be pályázásoktól az egymás közötti szolgálati viszonyok erősödni fognak, a szolgálat nagysága, mint előny legalább általánosságban el fog ismertetni. — Csak általánosságban mondom, mert a világon mindenütt előnyt kell biztosítani a jeles képzettségnek, esetleg zseniálisnak.

Azok, akik jelenleg megválasztott vármegyei tisztviselők természetesen a közigazgatási szakvizsgát letenni nem tartoznak, őket a törvény állásaikban találva, rájuk nézve az alkotandó törvénynek ez a rendelkezése nem fog kiterjedni.

A közigazgatási gyakorlati szakvizsga letételére Budapesten és Kolozsváron az elnökön kívül 12—12 tagból álló bizottságok szervezettek, amelynek tagjait és elnökeit a belügyminiszter nevezi ki, tárgyait külön rendeltetileg állapítja meg, azt a mutatózó szükséghez képest megváltoztathatja. A budapesti vizsgáló bizottság elnöke mindenkor a belügyminiszter egyik államtitkára lehet csak, a kolozsvárié valamely miniszteri tanácsosi állásban levő tisztviselő. Tagjait felerészben magasabb állású vármegyei tisztviselőkből, felerészben magasabb állású miniszteri tisztviselőkből szintén a belügyminiszter nevezi ki. A vizsga írásbeli és szóbeli. Aki a vizsgálaton első alkalommal meg nem felel, a vizsgálatot hat hónap alatt ismételteti, aki másodszor, vagy többször visszautasított csak mindig egy-egy év eltelté után állhat vizsgára.

Van a tervezetnek egy érdekes rendelkezése is. Őfelsége, a szakminiszter előterjesztésére szolgálati értékből a *szakirodalom*, vagy a *gyakorlati téren kitűnő* tisztviselőknek a gyakorlati közigazgatási szakvizsgát el is engedheti. Bármeunyre üdvös és helyes is az egész gyakorlati szakvizsgára elfogadott javaslat, ez a rendelkezés legalább is furcsa és egye-

düli, különálló. Mert hisz szinte lehetetlen az, hogy egy a szakirodalomban kiváló tisztviselő, avagy a gyakorlati munkában jól beváló tisztviselő ne tudja letenni a szakvizsgát. Azt a szakvizsgát aminek maga az anyaga is gyakorlati, azt a szakvizsgát amit még esetleges elbukás esetén megismételni is lehet. — Hogy az emberi ész annyira egyoldalú legyen, hogy azt, amit az íróasztalom munkaközben kifűnően tudok, amiről irodalmilag is elismerőleg munkálkodom, hogy azt éppen a vizsgáló bizottsam előtt — akik még nagyrészt kollegáim is — elmondani, vagy leírni ne tudjam, nem vagyok képes elhinni. Véleményem szerint ennek a rendelkezésnek más célja, mint a protekció igénybevehetése — nincsen. Ami pedig feltétlenül helytelen, mert ha valamely állás elnyeréséhez bizonyos képesítést követelünk meg akkor, azt azért is követeljük meg, hogy azt elengedni ne lehessen. — Mert ha egyáltalában elegendhető valamely képesítés, akkor az a képesítés nem szükséges.

Ez a javaslat, valamint az Issekutz féle javaslat már 1909. január 1-én lépne életbe. Ez alig lehetséges. Rövid és kevésbé figyelmes átolvasás is azonnal meggyőzi az embert arról, hogy az Issekutz féle fizetésrendezési javaslat — nem mondom, hogy nem komolyan készült — de komolyan nem vehető. Itt egy nagy hibába esett a tervező is s a bizottság is, amely ezt elfogadta. Abba tudniillik, hogy saját maguk érdekeiről léven szó, elvesztették éppen az alanyi momentum súlyossága folytán józan ítélő képességüket s a legjobb meggyőződésben olyan minimálisnak jelzett követeléseket terjesztettek elő és igyekeztek s-ba foglalni, amelyek semmi körülmények között sem minimálisak, hanem ha jogosak, akkor legalább is maximálisak.

Maga a miniszter, de maguk azok az előkészítő szakbizottságok, amelyeknek kezében ezek a javaslatok keresztül mennek, addig amíg a képviselőház elé kerülnek olyan változtatásokat tehetnek és valószínűleg tesznek is, hogy az eredeti javaslatból alig maradhat meg valami.

Egy remény akár milyen is a munka, mégis van a javaslat javára, s ez tagadhatatlanul erős. Az, hogy a kormány a vármegyéknek s ezek révén azok vezetőinek adós. Adós, mert a nemzeti ellenállás több-kevesebb erővel és szerencsével a vármegyéken épült fel, ennek a kormánynak az uralma pedig szintén a nemzeti ellenálláson születte meg, már csak azért is, mert ugyancsak a nemzeti ellenállás buktatta meg a hatvanhatot. Ha a mostani kormány úgy fogja fel ezt a kérdést, hogy a vármegyei tisztikart most megjutalmazni kell, s nem nézi azt hogyan, hanem csak a tisztikar előterjesztett kívánásait veszi figyelembe, lehet, hogy ezekből a javaslatokból törvény lesz. S akkor ezt mint jutalmat fogjuk a zsebünkbe tenni. De ha az egyéni vélemények és kritika bonckése alá kerül, nem marad meg belőle egy paragrafus sem.

Nem tudom bevégezni e cikk sorozatot anélkül, hogy röviden még valamit el ne mondjak. Nem szorosan a tárgyhoz tart, de vele kapcsolatos.

Egyik vármegyei lapban valamelyes névtelen ur, akinek nevével nem is kívánok tudomást szerezni, éppen ezen cikkeimért megtámadott. S ami itt Csikban szokásos nem arról szólott amit írtam, szóval nem kritizált tárgyilagosan, hanem burkolt sértésekkel igyekezett illetni. Ne csodálkozzunk. Itt ez a szokás nem új. Léha, dologtalannak, címért és rangért hivataloskodónak, ellenségeskedő némberek nevezett. Nem tudom, hogy milyen férfiúi erényekkel ékeskedő egyén az, aki ezeket írta, de érdeklődően személyem iránt röviden el kell mondanom, hogy 17 éves koromban érettségi vizsgát tettem, huszonegy

éves koromban tudorrá avattak, attól a perctől kezdve 6 éve hivattal viselek, mindenféle társadalmi mozgalomban aktív részt veszek, hivatalos kötelességeimet elvégezem, önképzésre is jut időm, egyéni integritásomon csorba a legszigorubb gentleman felfogás szerint sem esett, nem vagyok adósa senkinek, vannak igazi barátaim, akik megbecsülnek — mi kell még? Ne tartsam a földet a vállaimon térkép helyett?

Egyről biztosítom. Nem érzem magamot legkevésbé sem sértve. Ezt is csak arra az esetre mondtam el, ha nem tudta volna. Egy jó tanácsot azonban adok. Ne hengegjen a hazafiságával, mert arra patentet nem váltott. S tisztelje másnak a meggyőződését, mert csak azok nem tisztelik azt, akiknek maguknak sincs. Dr. Gaal Endre.

A csikszeredai szinpártoló-egyesület megalakulása.

A csikszeredai szinpártoló-egyesület megalakult. Ezzel főispánunk odaadó támogatása és kezdeményező munkálkodása, a művészet és a kultúra iránti érke ismét egy újabb és kulturális szempontból igen nevezetes lépéssel vitte előre városunk szinpártoló közönségének érdekeit.

Megteremtette a szinpártoló-egyesületet és ezzel a város színházlátogató közönségét tömörítve, az eddig össze nem tartó erőket összhangba hozta és lehetővé tette azt, hogy ezután a közönségnek is akarata és beleszólása legyen városunk szingyi dolgaiba. Hogy ne legyünk kénytelenek a direktorok esetleges szeszélyeit tűrnünk, hanem tehesünk is — ha szükség valamit.

Az alakulás a vármegyéháza közgyűlési termében a főispánunk által folyó évi október hó 31-ikére összehívott alakuló gyűlésen történt meg.

A gyűlésen városunk intelligenciája teljes számban volt képviselve.

A gyűlés lefolyásáról röviden következőkben számolunk be:

Elnököl főispán megnyitotta a gyűlést, üdvözölte a megjelenteket s kifejtette azt, hogy az »Erdélyrészi második szinikerület« megalakulása milyen fontos volt nemzeti művelődés szempontjából. Kifejtette, hogy a kerületi alakulás adta előnyöket — bár még a kezdet-kezdetén vagyunk — már most is érezzük, az ideiglenesen egy évre szerződött sziniszegítő társulata már most is sokkal jobb, mint az eddigi volt, a műsorba új darabok vétettek fel, a játék idők kellőleg és úgy szabályoztattak, hogy a kerülethez tartozó városok az előre megállapított jétékidőkhöz okvetlenül számot tarthatnak.

Közölte a megjelentekkel, hogy közbenjárására a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban határozott ígéretet nyert arra nézve, hogy a kerületi sziniszegítőnek rendes évi subvenciót juttat a kormány.

Amde — ugymond — mind ez nem elegendő, mert a szinművészet pártolásának kulcsa első sorban a közönség kezeiben van, amely az áldozatot meghozza, ezzel szemben bizonyos igényekkel bír és megkívánhatja azt, hogy azok kielégítenek.

Azért hívta össze tehát a város szinpártoló közönségét, hogy az eddig szerveetlen erők a szinpártoló egyesületben érvényre jussanak és hogy az így megkezdett munkája, a csikszeredai szinpártoló egyesület megalakulásával befejezést nyervén a közönség most már jogos igényeit a saját maga alkotja egyesület által el is érhesse.

A főispán felkérésére Józsa Géza az »Erdélyrészi második szinikerület« titkára és az alapszabály tervezet szerkesztője felolvasta az alapszabályok tervezetét.

Élénk vita fejlődött az alapszabályok körül. Ahhoz többen hozzászóltak. Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök, dr. Elthes Zoltán ügyvéd, Fejér Sándor alispán, dr. Ujfalusi Jenő polgármester, dr. Elthes Gyula, dr. Gaal Endre, dr. Pál Gábor és Kormos Emil indítványai és hozzászólásai tárgyalattak és azok nagyrészt elfogadattak.

Igy az alapszabályokat a gyűlés némi módosításokkal elfogadta és elnököl főispán a »Csikszeredai Szinpártoló Egyesület«-et megalakítottnak jelentette ki.

Ezután a közgyűlés a tisztikart választotta meg. Elnök lett Fejér Sándor alispán, alelnök Gyalóky Sándor kir. törvényszéki elnök, ügyvezető-alelnök Jurkovic Othmár kir. törvényszéki bíró, titkár dr. Gaal Endre, ügyész dr. Elthes Zoltán, gazda-Józsa Géza, pénztárnok Vákár Lajos, ellenőr Pototzky Pál. Választmányi tagok lettek: Mikó Bálint, dr. Bocskor Béla, Hajnó Ignác, dr. Fejér Antal, Szász Lajos, Merza Rezső, Pap Domokos, Fekete Imre, Kállay Ubul, Bece Antal, T. Nagy Imre, Szacsavay Imre, dr. Györgypál Domokos, dr. Szántó Samu, Bacher Adolf és Darvas Béla.

A szingyi bizottságba beválasztattak még: Jeny László, dr. Imecs János, Kőszeghy László és dr. Elthes Gyula. Ilyen módon a közgyűlés a választásokat megejtven dr. Ujfalusi Jenő polgármester azt az indítványát terjesztette elő, hogy a köz-

üzte az új hazában, a honnan a levelezés száz és száz akadályba ütközött.

A három esztendő letelt s Kovácsnak sikerült vagyont gyűjtenie. Körmelel ásta ki a föld alól. Nem volt olyan piszkos munka, ha hasznát hajtott, hogy ő azt el ne váltalta volna. S a pénz gyűlt, eleinte lassan, később midőn már kis lökéje volt gyorsabban. A három év elteltével több, mint százezer dollár vagyont szerzett. Noha a körülmények az új hazában annyira kedvezők voltak, hogy szinte bizonyosnak látszott, hogy Kovács csakhamar elsőrangú pénzkapacitássá fejlődjék, a három esztendő eltelté ize hajtotta vissza őt, a magyar hazába lonkához.

Hosszu kellemetlen utazás után Kovács Gábor megérkezett. A kis városban nem is ismerték meg, az amerikai külső idegenben a város születtét. A kis szállodában, a hol megszállt, szinte megjíjedtek tőle, midőn a vendéggönyvbe beírta, állandó volt lakóhelyét.

Alig várta, hogy reggel legyen. Diszbe öltözött, égve a vágytól sietett Vargákhoz.

Nem tudta elképzelni, mi lehet oka annak a furcsa zavarnak, mely a házbelleket elfogta megérkeztek.

Vargáné szívélyesen üdvözölte ugyan, de nem borult úgy a nyakába, mint várta volna. Az öreg Varga pedig egyszerűen magázta, sőt önzte, amihez annak előtte nem volt szokva.

Midőn Ilonka után érdeklődött, a zavar még nagyobb lett s majd azzal vigasztalták, hogy mindjárt itt kell lennie, vásárolni ment.

Kovács elbeszélte, hogy végre elérte célját. Meg van a vagyona a gazdagság, mely után sóvárgott s hogy most már lonkát

olyan pompával, fényűzéssel veheti körül, amelyet megérdemel s amely nélkül a boldogságát el sem tudja képzelni.

Végre Ilonka megérkezett. Már külseje elárulta a meglepedséget, a boldogság szinte sugárzott arcáról. Mikor anyát, apját átölelte, a paradicsomban élők öröme nyilvánult meg benne.

Meg sem ismerte Kovács Gábort, aki szegyeekzeve, kalapját zavarában forgatva állott ott.

— Isten hozta Kovács urat, — szölt Ilonka midőn megismerte végre, no mi jót hozott az új világból?

— Megjöttem Ilonka, mert megszereztem a vagyont, ami nélkül boldogságunkat nem tudtam elképzelni. Gazdag vagyok, félmilliónál nagyobb készpénz vagyont gyűjtöttem s most kezét jöttem megkérni kedves szülőitől.

— Hahahaha! Kacagott fel Ilonka, mig arcán rózsás pir vonult el. Kedves Kovács Gábor uram! Megint nem vagyok méltó magához. Mert az én kicsi fíjamat én kerek egy millióra becsoltam. A kis uramat is vagy egy milliócskára s így beláthatja, hogy megint csak gazdagabb vagyok semhogy magához leereszkedhetném. Szavából a tréfás guny dacára is kiértődött, hogy mennyire kevésre becsülti a vagyont, s minő nagyra a boldogságot.

Kovács Gábor pedig, ki az új hazában ment vagyont gyűjteni, hogy idehaza megvehesse érte a boldogságát, belátta, hogy lonkának igaza van s szomorúan távozott onnan, hol az örök földi üdvösséget gondolta elnyerhetni.

gyűlés mondjon köszönetet elnöklő főispánnak azon nemes buzgalmaért, melyet a nemzeti kultúra emelése érdekében fáradhatatlan buzgalommal úgy az Erdélyrészi második szinikerületet, mint a csikszeredai szinipártoló egyesületet megteremtette.

A közgyűlés ezen indítványt lelkesedéssel fogadta s elnöklő főispánnak jegyzőkönyvileg köszönetet mondott.

Az október 31-iki közgyűlésen megválasztott szinügyi bizottság folyó évi november 3-án délután tartotta első ülését. Jurkovic Othmár szinügyi bizottsági elnök elnökléte alatt teljes számban megjelentek a bizottság tagjai és ezen ülés az első, leg-égetőbb kérdéseket tárgyalta. Nevezetesen megállapította a nézőtér helyeinek elrendezését és a hely — valamint a bérleti árakat.

A hely és bérleti árakat az eddig szokásos árakban fogadta el, 24 előadásra bérletet és szelvénybérletet nyitott.

A bérlok és szelvénybérlok helyeinek elrendezése körül kimondotta, hogy az lehetőleg figyelemmel Csikszereda kicsiny de könyves közönségének kívánságára előjegyzésekkel foglaltatnak le a helyek a jelentkezők sorrendjében.

Megbizta Vákár Lajos pénztárnokot, hogy hirdetésmény útján hívja fel a szinügyi bizottság nevében a közönséget, hogy bérletre jelentkezzenek, s annak folytán a következő hirdetményt plakátirozta:

«A csikszeredai szinipártoló egyesületől. Felhívás a csikszeredai szinipártoló közönséghez. Fehér Károly az erdélyrészi II. szinikerület szinigazgatója működését városunkban 1909. évi január hó folyamán kezdi meg. A sziniidény 46 napig fog tartani és a csikszeredai szinügyi bizottság úgy intézkedett, hogy 24 előadásra szóló bérlet, illetve szelvénybérletet nyit. A bérletgyűjtést a bizottság látja el. Helyárak 24 előadásra: oldal- és l. r. támlásszék 40 korona, II. r. támlásszék 32 korona, zártzék 24 korona, földszinti állóhely 16 korona. A bérletárak november, december, január és február hónapokban 4 egyenlő részletben fizethetők. Bérlet a szinipártoló-egyesület pénztárnokánál, Vákár Lajosnál már a mai naptól kezdve lehet. A csikszeredai szinügyi bizottság.»

Megjegyeztük, hogy a bérletre való jelentkezés azért is fontos, mert az alapszabályok szerint a bérlok ha tagokul jelentkeznek az egyesületbe felvételnek és rendes tagsági jogaikat nyomban és annyi éven át gyakorolhatják, a hány évadban bérlelnek.

Az az újítást is behozta a szinügyi bizottság, hogy a bérlok és évadbérlok a bérleti összegeket részletekben fizethetik az egyesület pénztárába. A jövő év január havában kezdődő sziniidényre most váltott bérletjegyeket négy havi egyenlő részletben, a következő sziniidény bérletjegyeit pedig 12 havi részletekben tartoznak a bérlok fizetni.

Kimondotta a bizottság, hogy mindazon bérlok és szelvénybérlok, akik időközben a városból eltávoznak vagy bármi ok miatt — mint pl családi gyász — színházba nem járhatnak, a sziniidény megkezdéséig a befizetett összegeket visszakapják, vagy joguk van bérletüket másra átruházni.

Elvben kimondotta végül azt is, hogy a város társadalmával egyetemben még a folyó év folyamán műkedvelői előadást rendez és ennek létrehozására dr Gaál Endre és Józsa Géza szinügyi bizottsági tagokat bizta meg.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Lőrincz István gyergyószentmiklósi fényképész eljegyezte Nagy Irmat, Nagy Lajos marosvásárhelyi lakos szijgyártó leányát.

— **Püspök urunk öngyméltósága** a gyergyószentmiklósi római katolikus fiú iskolák és az irgalmas nővérek zárdájának iskolái élére, nevezett iskolák igazgatójával Görög Joachim szentszéki tanácsos, örmény szertartású plebánost nevezte ki. — Görög Joáchim plebánosnak a közoktatásügy terén szerzett érdemei ezen elismeréséről örömmel szerez hirt vármegyénk társadalmának minden tényezője.

— **Értesítés.** Dr Harmath Leo járási tisztiorvos külföldi utjáról haza érkezvén, orvosi gyakorlatát megkezdette.

— **Áthelyezés.** Imreh Ferenc m. kir. erdészti a sepsiszentgyörgyi erdőhivataltól hasonló minőségben Csikszeredába helyezték át.

— **A csikszeredai gyógyszerértár gazdái cserélt.** Mint értesülünk a csikszeredai gyógyszerértár eddigi tulajdonosától átvette Szeremley Tihámér okleveles gyógyszerész, ki tehetséges fiatal szakképzett gyógyszerész és így alapos remény van arra, hogy a csikszeredai közegészségügyi kör, a megbízhatóság tekintetében óriási haladott előre.

— **Az ipartestületek országos nagygyűlése** folyó évi november hó 10-én tartatik meg Budapesten. A csikszeredai ipartestületet Hajnó Ignác orsz. gyűl. képviselő fogja képviselni.

— **A mértékhtelestítő hivatalok.** A kereskedelemügyi miniszter ur legújabb kiadott rendeletével újlag megállapította az ország különböző részeiben működő mértékhtelestítő hivatalok székhelyeit és hatóságuk területét. E rendelet szerint Háromszék-vármegye és Csikvármegye területének körletével Sepsiszentgyörgyön állítottatott egy mértékhtelestítő hivatal fel.

— **A cselédtörvény életbeléptetése.** A gazdasági cselédtörvény november hó 1-én lépett életbe. Az új törvény értelmében minden egyes gazdasági cselédnek cselédkönyvet kell váltania. A cselédkönyvet a község állítja ki, ahol a kérelmező a legutóbb egy teljes évig lakott.

— **A fűrdősoba adóköteles lakrésze.** Ezt mondta ki 27667—1907. P. számú határozatával a közigazgatási bíróság. Az indoklás szerint az 1868. XXII. t.-c. 8. §. alapján a tényleg ki nem bérelt lakrészek házőstályadó alá esnek, mely adó abban az osztályban, melybe az illető község, a törvény 10. §. szerint tartozik, a lakrészeknek száma alapján vetetik ki (9. §.) osztályozás alá, a házdóra vonatkozó törvények és szabályok 51. §. értelmében, csak lakházak és lakrészek esnek; és az 52. §. szerint lakrészekül csak szobák, boltok és mézarszéknek vétetnek; szobákul pedig tekintetnek azok a helyiségek, melyek valóságilag lakásul szolgálnak, vagy lakásnak szántak és arra alkalmasak, tekintet nélkül arra, hogy mikor és meddig és tekintet nélkül a módra, mely szerint használtak. Ellenben a konyhák, pincék, padlások, — a padlásszobák kivéve — falukon az ugynevezett pitvarok, melyek szobába vagy konyhába járásul használtak; továbbá áruhelyek, éleségkamrák, istállók, műhelyek az osztályozásnál lakrészekül nem vétetnek. Minthogy az nem lehet kétséges, hogy a lakóházakban levő, egyes lakásokba tartozó fűrdősobák a szigoruan értelmezendő ezek közé a kivételek közé nem tartoznak; ennél fogva azok, mint lakóházak szoba elnevezés alatt jelentkező a többé-kevésbé az emberi kényelmi igények kielégítésére szolgáló butordarabok elhelyezésére és tartására is használt részei, de még ezért is mert azok időleges tartózkodásra, lakásra szántak és erre alkalmasak is, másnak, mint adóköteles lakrészeknek nem minősíthetők ki.

— **Szinészettünk állami segélye.** A valás- és közoktatásügyi miniszter főispánunkat, mint az »Erdélyrészi második szinikerület« elnökét leiratban arról értesítette, hogy az új szinikerület megalakítását tudomásul veszi és a kerület mindenkorai igazgatóját 1909. évi január 1-től kezdve, később megállapítandó állandó államsegélyben fogja részesíteni. A szeptember—januári időre pedig Fehér Károly jelenlegi igazgatójának 600 korona rendkívüli segélyt utalványozott ki.

— **Értesítés.** Értesítjük az érdeklődő gazda-közönséget, hogy a Gyergyótlgyesen, folyó hó 21-re kihirdetett állandójárás nem a hirdetett, hanem az azt megelőző napon, vagyis folyó évi november hó 20-án fog megtartani. Csikszereda, 1908. évi november hó 4-én. Csikvármegye Gazdasági-Egyesülete, mint vármegyei mezőgazdasági bizottság.

Csikmegye törvényhatósági bizottságának, Csikszeredában, 1908. évi október hó 16-án megtartott rendes közgyűlésében vezetett zártkörű

Kivonata:

8847—908. ai. szám.

632. Belügyminiszter urnak folyó évi szeptember hó 12-én 97109—908. V. a. szám alatt a vármegye alispánjához intézett leirata értelmében előterjesztetik dr Gaál Endre tb. főszoigabíró, vármegyei aljegyző abbeli előterjesztése, hogy a »Székelység« című politikai hetilap felelős szerkesztői állását hivatalos állásával összehelyezhetők mondja ki mindaddig, míg az állás hivatalos működésének teljesítésében akadályul nem szolgál.

Véghatározat.

Miután a szerkesztői állás dr Gaál Endre aljegyző hivatalos ügykörében előforduló ügyekkel összekötöttségben nincs, s miután hivatalos tekintélyének sérelme nélkül véggezheti a lap szerkesztésével járó teendőket és miután végül ezen teendők őt hivatalos működésében ez ideig nem akadályozták, a törvényhatósági bizottság dr Gaál Endrének a »Székelység« című politikai hetilap felelős szerkesztői állását hivatalos állásával összehelyezhetők mondja ki mindaddig, míg az állás hivatalos működésének teljesítésében akadályul nem szolgál.

Kmf.

Kiadta: Szász, fűjgyező.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsió használat által.

Kimerültség megszűnik,

s a csecsemő rózsásabbá, vidámbbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily változatos percében, a

SCOTT-féle Emulsió erőt kölcsönöz, bátorít, s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módosított vajjegyű (a halat) képegyelembe veszi

A Magyarországi Községi és Körjegyzők emlékirata.

(Folytatás.)

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy a jegyzői kvalifikáció emelésére vonatkozóan még csak egy fontos érvt említsünk meg. A közigazgatás kategóriáiban föltétlenül szükséges az egységesség, mert enélkül közigazgatásunk jövő fejlődése egész teljességében szinte el se érhető. A képzettség azonossága már magában véve is nagymértékben könnyítené a közös munkát az egységesebb gondolat- és ismeretkör pedig, párosítva a haladás reményével, erős buzdító lenne annak a községi jegyzői karnak, amely elé most Dautéval együtt azt írja a törvény a jegyzői ajtaja fölé: »Lasciate ogni speranza!« — Hagyjatok fel minden reményvel!

Nemcsak a fentiek szerint képezendő, de a mai működésben lévő jegyzőt is törvényesen meg kell erősíteni azon a helyen, amelyre őt a viszonyok s a jegyzői kar ráteremtésére helyezték. Hisz az 1886. évi XXII. t.-c. VI. fejezete nem is teszi meg a jegyzőt a község (illetve községek) névleges fejének a bírónak alárendeltjévé, a törvény hibája csak az, hogy az előjáróságnak nem fejtül, hanem csak tagjául jelöli meg a jegyzőt, akinek pedig a gyakorlatban ma már teljesen a kezébe jutottak a vezetés gyeplőszálai s nincs többé törvény, amelylyel ezt az igazságot megdönteni, vagy megcáfolni lehetne.

Nem lehet, nem szabad várakozni a jegyzők közigazgatás helyzetének, az előjáróság többi tagjaihoz való viszonyának meghatározásával egy percig sem, mert a késlekedés dacára is ott marad ugyan a jegyző az általa elfoglalt helyen, azonban közigazgatásunk rendezetlensége tudatában nem képes azt a tevékenységet kifejtetni, amelyre hivatott.

A kérdés megoldása könnyű s módja kézenfekvő. Ha másként nem: novelláris uton módosítandó lenne a községi törvény VI. fejezete oly módon, hogy a község élére állítsassék oda a jegyző, akinek ne mellé, hanem alárendeltjei legyenek a többi előjárósági tagok, valamint a segéd- vagy aljegyző.

Nagyméltóságod az életből ismeri a községi közigazgatást s tudja, hogy ott elvont és elavult elméleteket életre kelteni nem lehet. Az sem lehet célja senkinek ez országban, hogy a való élet egészen mást mutasson, mint a törvény rideg betűi. Mivel pedig az élet nem alkalmazkodhat az elavult elmélethez, a helyzet szanálására csak egyetlen mód kínálkozik: a törvényt hozni összhangba az élettel; vagyis kimondani a jegyző köztisztviselői minőségét s megállapítani részére azt a jog és hatáskört, amely a község első tisztviselőjét megilleti.

A fegyelmi eljárás rendezésére néve országos egyesületünk a Nagyméltóságod elődjéhez 1899. október 16-án intézett felterjesztésében a következőket adta elő:

»A közigazgatási tisztviselők és községi előjárók felelőssége tekintetében ma fennálló rendelkezések közigazgatási jogszabályainknak azon részét képezik, amelyeknek módosítása égetően szükséges.

Fegyelmi jogunk sem a közigazgatási érdekeket nem elégítik ki, sem a tisztviselők és előjárók számára elégedő jogvédelmet nem biztosítanak.

A községi előjáró ellen ma hétféle hatóság jogosított fegyelmi vizsgálatot elrendelni s ugyanezen hatóságok az illető közeget, minden indoklás nélkül, sőt felebezés dacára is, felfüggeszthetik állásától.

A fegyelmi vizsgálatot vezeti az a hatóság, mely a vizsgálatot elrendelte s ugyan csak az hozza meg a fegyelmi határozatot is.

Ily körülmények között nincs álmak a vizsgálat alá helyezett előjárónak jogvédelme biztosítva; mert az a hatóság személyi, aki maga panaszként is szerepel, nem lehet részrehajlatlan azzal a vele alárendelt helyzetben álló közeggel, aki az ő szemében vétkekként szerepel már akkor, midőn általa fegyelmi vizsgálat alá helyezettetik.

A fegyelmi hatóságok összetétele nagy módot nyújt arra, hogy vizsgálat alatt álló köztisztviselő ügyének elbírálásánál ne tisztán a közérdek szerepeljen; az alispán, például marasztaló határozatot hoz valamely előjáró fegyelmi ügyében s ez a határozat föllebbeztetik a közigazgatási bizottsághoz; az alispánnak, állásánál fogva, könnyen sikerül saját felfogását a bizottságban érvényre emelni; míg a vizsgálat alatt álló ki van zárva a bizottság tárgyalásából; sőt ki van zárva a nyilvánosság is, e legfőbb ellenőrzője a hivatalos presszióknak és mindenféle visszaéléseknek.

Két egybehangzó határozat ellen nincs felebbezésnek helye még a legsúlyosabb büntetés alkalmaztatása esetén s így teljesen el van vágva a vizsgálat alatt levő előjáró, hogy ügyének részrehajlatlan elbírálását a helyi érdekek által nem befolyásolt, legfőbb fegyelmi fórum előtt kérhesse.

A fegyelmi eljárás, az 1894. évben nyilvánosságra bocsátott előadói tervezet szerint, minden tisztviselőre egyenlően, egységes formában és külön törvényben tervezetik.

E tervezet alapján létesítendő törvény garanciája lesz a tisztviselői jogbiztonságának s kielégíti a közigazgatási érdekeket. Utat nyit a fegyelmi bíróságok tanácskozási terembe a nyilvánosságnak és a személyes jogvédelemnek. A fegyelmi bíróságok felállítását véget vet a hivatalos önkénynek s a vizsgálat módjának precíz szabályozása megszünteti a ma divatozó hosszadalmas eljárást.

A tervezetet a rendezés alapjául teljesen alkalmaznák tartván, csak röviden óhajtjuk megjelölni azon irányelveket, amelyek a fegyelmi eljárás szabályozásával, alázatos véleményünk szerint, tekintetbe veendővé lennének. Ezek a következők:

Fegyelmi bizottsági joggal tisztviselő ne ruháztassék fel s ne legyen ugyanaz a tisztviselő panaszos, vizsgáló és határozó bíróság egy személyben; hanem minden fegyelmi ügy független fegyelmi bíróság elbírálása elé utaltassék; legalább két fokozat állapítsassék meg s a felebbezési jog ne korlátoztassék.

A rendbirsárolási jog, mely sok visszaélésre és alaptalan zaklatásokra ad alkalmat, eltörölendő. Ha azonban ezen óhajtásunk nem volna teljesíthető, engedtség meg a rendbirság kiszabása ellen a felebbezési jog, birtokon belől, a fegyelmi bírósághoz.

A felfüggesztést kimondó határozat ellen engedtség meg, szintén birtokon belől, a felebbezési jog.

A felfüggesztés tartamára a fizetés és személypótléknak fele, továbbá a természetbeni lakás vagy lakpénz élvezete biztosítandó; a felfüggesztés tartama alatt visszatartott fizetés, fölmentés esetén a tisztviselőnek, ha pedig időközben meghalna, családjának megterítendő.

A fegyelmi eljárással kapcsolatos pénzkérdések eldöntése a polgári, illetőleg a közigazgatási bírósághoz utalandó.

Hálában ismerjük el, hogy Nagyméltóságod sorsunknak e részben mostohaaságnak kiadott rendelkezéseivel valamit segített, amennyiben a felfüggesztést korlátozta; azonban maga az a tény, hogy feljebbvalóink a rendbirságok ostarót folyton ott csattogtatják fejünk felett s hogy a fegyelmi hatóságot ma is maguk a panaszos feljebbvalóink képezik, ma is változatlanul és kieléhetetlenül fennáll; miért is tiszteletteljesen kérjük, hogy a fegyelmi bíróságok felállításával s ezzel a községi törvény VII. fejezetének módosítása iránt mielőbb intézkedni méltóztassék.

Addig is, amíg fegyelmi törvényünk elkészül, s abban függetlenül itélkező bíróság alá rendeltatunk, tiszteletteljesen kérjük Nagyméltóságodat, miszerint hívja fel a rendbirsárolási joggal felruházott hatóságokat, hogy ne használják e fegyvert oly túlságosan keményen, amint azt napjainkban teszik. Az ország némely vidékén szakszakra megy az évenként egy-egy jegyzőre kibocsátott rendbirságok összege, amelynek terhe alatt az agyonhajszolt jegyző kimerül, elveszti lába alól a talajt és ez esetben testileg-lelkileg összetörik.

Községi törvényünk megalkotóinak semmi esetre sem lehetett célja, hogy a jegyzőt folytonos ostarcsapások kálváriájára állítsák, amelyet még elviselhetetlenebbé tegyenek újabb törvények, amelyekből sohasem hiányzik a rendbirsárolási jognak a községi jegyzőkkel szemben való kimondása, mintha csak ez egy érzéketlen, romlott testület volna, amelyre minden hatóságot reá kell szabádatani.

És ha már egyáltalán szabotnak ki rendbirságok, mily méltánytalanság az, hogy azok jórésze — mint pl. az 1894. évi XVI. t.-c. 20. és 48. §§-ai alapján kirótt rendbirságok — az államkincstárt illeti, ahelyett, hogy a jegyzők nyugdíjalapjának növelésére fordítatnák.

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos és főszerkesztő: DR. NAGY BÉNYI.

Szám 8230—908. tlkvi.

Póthirdetmény.

A csikszentmártoni kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, miszerint az Incze Ignác csatószege lakos végrehajthatóknak Pál András kiskoruk Pál Lina, David, József, Erzsébet, Anna és Ferenc csikszentgyörgyi lakos végrehajtást szenvedettek elleni 1200 korona, s jár. iránti végrehajtás ügyében a 7474/908. sz. alatt kibocsájtott árverési hirdetményben a csikszentgyörgyi I. R. 176. sz. tljkvben felvett 552. hrsz. ingatlan 43 korona, 557. hrsz. 71 korona, 657—660. hrsz. 339 korona, 752., 772—774. hrsz. 165 korona, 2341. hrsz. 5 korona, 2671. hrsz. 34 korona, 2754. hrsz. 21 korona, 2792. hrsz. 47 korona, 2826. hrsz. 11 korona, 2872/1. hrsz. 3 korona, 2967., 2968. hrsz. 28 korona, 2981. hrsz. 12 korona, 3024. hrsz. 13 korona, 3790. hrsz. 20 korona, 3837—3839. hrsz. 35 korona, 3861. hrsz. 5 korona 3916. hrsz. 30 korona, 3979. hrsz. 6 korona, 3991. hrsz. 1 korona, 4013. hrsz. 1 korona, 4035—37. hrsz. 7 korona 4043. hrsz. 7 korona, 4051. hrsz. 8 korona, 4059. hrsz. 3 korona, 4063., 4064. hrsz. 3 korona, 4104. hrsz. 9 korona, 4252. hrsz. 13 korona, 4445. hrsz. 1 korona, 7554. hrsz. 66 korona, 8611., 8612. hrsz. 60 korona, 8631—8634., 8636. hrsz. 373 korona, 8845. hrsz. 104. korona, 9608. hrsz. 6 korona, 9673. hrsz. 18 korona, 9677. hrsz. 30 korona, 10547. hrsz. 4 korona, 10667. hrsz. 9 korona, 10689. hrsz. 5 korona, 10691. hrsz. 4 korona, 10715. hrsz. 18 korona, 10902. hrsz. 7 korona, 2050., 2056/2. hrsz. 54 korona, az I. R. 1900. sz. tljkvben A 2475. hrsz. 34 korona, a 2285. sz. tljkvben Al. 3818. hrsz. 15 korona, a 4042. hrsz. 7 korona, a II. R. 587. számú tljkvben 387. hrsz. 44 korona, a 635. sz. tljkvben 736. hrsz. 42 korona, 1037. hrsz. 30 korona az 1065. hrsz. 18 korona, 1167., 1168. hrsz. 47 korona, 1276. hrsz. 11 korona, 1291. hrsz. 1293. hrsz. 19 korona, a 800. sz. tljkvben 1292., 1294. hrsz. 20 korona, a Bánkfalvi 699. sz. tljkvben 3236. hrsz. 6 korona, 3947. hrsz. 4 korona, 5954. hrsz. 46 korona, 11099., 11101. hrsz. 43 korona, a 13082. hrsz. 29 korona kikiáltási árban csikszentgyörgyi községhezánál az 1908. évi november 23. napjának délelőtt 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. 167. §. alapján Spitz Bernát kereskedő cég végrehajtható érdekében is 252 kórna 96 fillér tőke követelese s járuléka kielégítése végett megtartani fog.

A kir. járásbíró, tlkvi hatósága.

Csikszentmárton, 1908. november 4.

Gözy Péter,
kir. járásbíró.**TRISKA J.**

Kolozsvár, (Sétátér-utca.)

Erdély első zongora nagy raktára.

Ajánlja hires bel- és külföldi cégektől eredő zongoráit, pianóit saját gyártmányu cimbalomát és ujonnan berendezett hangolító és javító-műhelyét, melyben használhatatlan régi zongorák a technika legújabb vívmányai alkalmazásával javíttatnak szakszerűen gyorsan és pontosan :: :: ::

Telefon-szám 419. Olcsó bérlet.

Tízévi jótállás. Részletfizetésre is.

A legolcsóbb bevásárlási forrás

FEKETE VILMOS

Illatszertárban, Csikszereda.

Kaphatók a legfinomabb illatszerek dekarmonként és mindennemű arc- és kéz-ápoló szerek. Gyógy- és virágzappanok.

Az Inda-sósorszesz főlerakata.

Petrol-hajszesz korpa és hajkihullás ellen. Hajrak-regenerátor az őszülő hajnak visszaadja az eredeti ifjúkori színét, valamint mindennemű különlegességek raktára. — A Thymol és Stomatol fogápoló szerek a legjobbak. A Trifoleum (hajpetrol) hölgyeknek állandó hajápolásához nélkülözhetetlen. A Honey Jelly a legfinomabb készítmény.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban eszközölök.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes és Társai

Medgyes. Nagyküküllőm.

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeit u. m.: magonc, kömögő és csontfar gyümölcsfákat, poszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földi-cpreket, diszcserejéket, gyümölcsfa vadonokat, sövénynek való, tüleveti fákat, rózsákat stb.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve.

6—16

Tanító urak figyelmébe!

Van szerenésém az igen tisztelt tanító urakat értesíteni miszerint az ujonnan elrendelt

ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK

ugymint: felvételi, előmeteli, mulasztási, haladási és látogatási napló, igen jó minőségű papíron nyomva, nálam olcsó áron szerezhetik be. Minél tömegesebb megrendelést kérve, vagyok tisztelettel

SZVOBODA JÓZSEF

könyv- és papírkereskedő.

ALAPÍTÁNYÓTT 1887.

HARKÓ LAJOS,

uri szabó-üzlete. Kolozsvárt.

Szentegyház-utca 2. (Státus palota).

(Sürgönycim: HARKÓ szabó. Kolozsvár.)

Ajánlja dusan felszerelt angol és hazai szövet raktárát.

Vidéki megrendeléseket jutányos árban és pontosan eszközöl.

Vidékre megrendelőknék minta gyűjteményét készséggel küldi meg, mértékvetel és próba helyett elegendő egy jól álló használt ruha beküldése.

4—10

Pollitzer sérvambulorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajosok, lerdénnöttek és amputáltak részére

Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 8., félelem.

Az intézet szakorvosai bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele visárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!**Egyéni speciális kezelés!****Szabadalmazott sérvkötők már 5 K.-tól felfelé.**

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosai által lelkümmertesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek. **Hygienikus cikkek** a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatunkint 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszerével és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Felső csikszentmártoni női- és férfi-fodrász-üzlet.

FIGYELEM!

A fővárosban és nagyobb vidéki városokban kedvelt ondulations legujabb divatu női hajviseletekről és fésüléssről, külön berendezett női fodrász-üzletben készséggel díjmentesen kellő utasításokkal és oktatásokkal szolgálók.

Kiváló tisztelettel:

Szabó Lajos női- és férfi-fodrász Csikszeredában.

Színbevonott hajak kívánt színre festetnek.

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett közöltetnek s felvétetnek A KIADÓHIVATALBAN.

„Utazás a föld körül” nyolc kötet teljesen új, jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban.

torduljon minden érdeklődő,

ki selyt fektet I. fajtiszta anyagra.

disz- és kerítés
GYÜMÖLCSFÁK
növénnyek stb.

Nemes szilvacsemetékben nagy készlet.

Szőlőoltványok,
európai, amerikai sima és gyökeres vesszők.
Árjegyzéket ingyen küld:**FISCHER és Társai**

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

A VILÁGHIRÜ KÁSZON-IMPÉRI RÉPÁTI GYÓGY-ÁSVÁNYVIZ

kizárólagos elárusítását átvettük s azt naponta friss töltésben — házhoz is elszállítva — helyben 12 filléért literes üvegekben árusítjuk. Felkérjük a nagyérdemű közönséget, hogy napi szükségletét, mindennap reggel 8 óráig értésünkre adni sziveskedjenek, hogy így a víz hazaszállítását a délelőtt folyamán eszközölhessük. Bármily kevés legyen is a napi szükséglet, kérjük azt csak előjegyeztetni, mert egy palackot is készséggel hazaszállítunk. A forgalom könnyebb lebonyolítása céljából bármilyen ásványvízes üveget kivéve a budai-vizes üveget cserébe visszafogadunk.

Maradunk kiváló tisztelettel:

Niszel Fivérek, vegyeskereskedése, Csikszeredában.**CZÁKA BÉLA, mészáros és hentes, CSIKSZEREDA.**

A fogyasztó közönség szives figyelmét felhívni kívánom évek óta fennálló mészáros üzletemnek

HENTES-ÜZLETTEL

való kibővítésére, melyet teljesen új gépekkel szereltem fel és nem kíméltem semmi anyagi áldozatot, hogy a fogyasztó közönséget tisztán kezelj, legizletesebb, friss hentesárukkal szolgálhassam ki mindennap, ugymint

Párisi-, lengyel-, füstölt- és száizami-kolbász, disznófőtsajt, virsli és stbi cikkekből.

Főtörekvésem, hogy a fogyasztó közönség legkényesebb igényeit is minden a hentes-üzlethez tartozó árukkal kielégíthessem, versenyképes árak mellett.

Vidéki megrendelést is a legpontosabban eszközölök.

Hölgyek részére nélkülözhetlen legjobb szépítőszere a**Földes-féle Margit Creme.**

Páratlan és csodás hatásu! Ovakodjunk az utánzásoktól!

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitteser) és minden más bőrbajot. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simmává varázsolja, üdit és fiatalít. Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor.

Kiváló toilette-cikkek: Margit hölgypor (3szinben) 1 kor. 20 fill.

Margit szappan 70 fill. Margit fogpép 1 kor. Margit arcviz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogeriában és illatszerekkereskedésben. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN GYÓGYSZERÉSZ, ARAD.

Kapható: Gözy Árpádnál Csikszeredában és Vákár Fivéreknel Gy.-Szentmiklóson.